

Збараська централізована бібліотечна система
Методично – бібліографічний відділ

Серія: “Духовні острови
мого народу”

Храми Збаража: Свято - Успенська церква

*(255р. від часу відкриття,
20 р. від часу повернення віруючим)*

Бібліографічна довідка

Збараж – 2010 р.

ББК 91.9
X 89

Інформацію підготувала: Н.Сенчишин, бібліограф
методично-бібліографічного
відділу ЦБС

Комп'ютерний набір: Г.Ігнатєва

Відповідальна за випуск: О.Бойко, директор ЦБС

Слово “церква” походить з грецького “кіріякон”. Головою її є Христос Господь і вона має євангельський закон, Бореться зі злом під Христовим знаменом та проводить вірних до вічного щастя. Церква є джерелом духовного життя, лікарем душ, учителькою благочестя і праведності, вона впроваджує нас в духовний світ святості, що поєднує нас з Богом.

Наш рід з давніх-давен черпав свою освіту, духовну і світську, з Божих храмів і завдячує своє національне збереження Церкві. Наша церква має стати для нас дороговказом, провідником, підпорою й допомогою, має стати нам духовною насолодою й розбудити в нас почуття краси й порядку та допровадити до світлого майбутнього Церкви й українського народу.

В літургічних відправах часто звертається священнослужитель до Бога, щоб освятити тих, що люблять красу його дому. Любов до дому Божого – це немов запашний квіток у людській душі, промінь серед ночі, джерело свіжої води в пустелі. Людина, що любить Божий дім, інакше в ньому почуватися, інакше в ньому молитися, виносить більше користі з Богослужінь і відчуває себе щасливішою. Тому церкви повинні бути натхнені Святим Духом, овіяні святістю ікон, мелодійним співом і стінописом композицій із Святого Письма. Дух святині має завжди панувати в людських душах, а Богослужіння мають бути їх кормом. Мелодії Богослужінь мають облагороджувати наші душевні почування, відвертати увагу від дочасних – земних турбот і звертати їх до нескінченно – вічних, пригадувати нам велич Господню і те щастя, яке Він для нас приготував у посмертному житті.

Наші храми - це не лише статні архітектурні забудови, це насичене духовне життя, невинна молитва, місце де людина прислухається до своєї душі, прагне досягти морального очищення і внутрішнього оновлення.

Складною була історична доля церков. Війни які не раз, мов лавина, проносилися через її терени, зокрема Перша і Друга світові, безжальний чинник часу, людська недбалість і

невігластво стали причинами загибелі або незугарної перебудови значної кількості монастирів і храмів. У зв'язку з цим великої актуальності для наших сучасників і нащадків набувають проблеми вивчення та збереження існуючих пам'яток – цих безцінних скарбів людського духу.

Однією з таких пам'яток є церква Успіня Пресвятої Богородиці м. Збараж.

*Суть виміру цього – життя душі,
Одвічний пошук Істини і Бога,
Бажання жити так, щоб не грішити,
За людство і за ближнього твого...*

Сучасне приміщення Успенської церкви – це колишній Тринітарський костел – монастир, збудований у 1755р. Монахи-тринітарці займались викупом людей із турецької неволі. У 1786р. чернечий орден тринітарців припинив своє існування на цій території.

Успенська церква була філіальною церквою міста. Нею опікувались священники Воскресенської церкви. Кадастрова карта Збаража 1830р. вказує на місце знаходження дзвіниці та її загальну форму в плані. Іконостас Успенської церкви

На карті 1899р. на місці дзвіниці зображено план парафіяльного будинку. Отже, дзвіниця була квадратною в плані, мурованою, двоярусною, накрита чотири хресним з уступом дахом. На

кожному з чотирьох фасадів, на другому ярусі розміщено великий віконний проріз та широкі пілястри по краях. Час побудови та знищення давньої дзвіниці невідомо.

У 1930-их роках за отця Боліновського церкву було відновлено: зроблено електричне освітлення, площу навколо церкви обведено кам'яним муром і залізною огорожею. У 1995 році на фасаді будинку встановлено меморіальну дошку, на якій вказано, що в 1926 – 1929рр. у цьому будинку містилась читальня “Просвіти”.

В 1963р. церква була закрита, з неї зробили склад. В цей час був побитий іконостас церкви, зрізаний купол. З 1979 по 1982р. у церкві організовується районний краєзнавчий музей, який в 1989р. перенесено у Замковий палац.

У 1990р. церква була відреставрована і освячена (26 серпня 1990р.) отцем Р. Сливкою. Останнє оновлення було у листопаді 2009р.

Настоятелем Успенської церкви впродовж багатьох років є о. Роман Сливка – Митрофорний протоіерей УПЦ КП, депутат Тернопільської обласної ради 3-х

скликань (від 1998р.), член редакційної колегії “Тернопільського Енциклопедичного словника “, ініціатор будівництва храму Покрови Богородиці у Збаражі.

* * *

Мандрик О. Успенська церква [Текст]: храми міста / О. Мандрик, Ю. Вербовецький // ВІК. – 1996. - №8 (11). – серп.

Церква Успіня Пресвятої Богородиці [Текст] // Духовні Святині Збаражчини: інформаційно-бібліографічний нарис / уклад Н. Сенчишин, рец. О. Мандрик, ред. Т.Кульпа. – Збараж: ЦБ, 2008. – С. 4.

